

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és
ünneppnap kivételével)
mindennap délután
4 órakor.
Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:
Via Stefano 4.
Telefon sz.: 770
Szám 4 fillér.
Vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben hához hordva.
Egy hónapra. 1 k. 20 fill.
Negyedévre. 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétküldéssel:
Egy hónapra. 1 k. 80 fill.
Negyedévre. 5 k. 60 fill.
Hirdetési díj: Egy 6 ha-
sábos nonpareille sor 60
fillér. Hívatásos hirdeté-
sek egy sor 1 kor.

Január 17.

Az idei esztendő kiemelkedő napja a ma. Három helytt is történelmi e napon világöröszelő esemény. Figyelmünk egyszerre irányul Párisra, Algécirasra s az Unióra. Köztársasági elnököt választanak a Szajna partján, az európai békét kovácsolnak az apró spanyol halászfaluban s legnagyobb fiának emlékét ünnepli a hatalmas Amerika.

Ennyi érdekesség épp elég egy naptól. Nekünk is, bár távol estünk az eseményektől, de a művelt nagyvilág egyetemének tagja vagyunk s ez egyetemesség révén kell, hogy ekkora fontosságú események szemlélése hidegen ne hagyjon.

A nap két fontos momentumát mégis az elnökválasztás és az algécirasi konferencia kezdete, természetesen Párisban, ver legnagyobb érzelmi hullámokat. E két esemény mondhatni, elsőrendű francia ügy s csak fejleményeiben hat majd ki az idegen népekre.

Algécirasban a diplomaták furfangoskodnak. A folytonos bókólások, s hinoman kicirkalmazott nyilatkozatok közepette mind azon töri a fejét, hogy a maga javára hogyan használhatja ki marokkói kérdést, mely már évszázadok óta vitás kérdése az európai diplomataknak. Franciaország keserű érzésekkel szemléli ezt a konferenciát, mert Marokkó felett meg szerette volna övni a rendelkezési jogát, de miként a szép Hispánia-nak kell tűrni, hogy Gibraltárt mellett Algécirasban is mások most az urak, úgy a nemes Franciaországnak is böles megnyugvással kell szemlélnie az idegen beavatkozást.

Amíg künn a diplomáciai tárgyalások folynak, otthon Franciaország feszülten figyel az elnökválasztásra. *Fallieres* megválasztását teljesen bizonyosra veszik, mivel Loubet, az eddigi elnök nem fogadta el a neki ismét felkínált jelöltséget. Kijelentette, hogy inkább kész öngyilkosságot is elkövetni, sem hogy még egyszer magára vegye az elnökléssel járó gondokat.

Ez a kijelentés, akármiképpen is magyarázzák az eddigi elnök szántszándékos visszavonulását a francia politikai élettől, nagyon sokat jelent. Franciaország a haladást nagyon sok irányba végzi s nem elégszik meg, a francia és németországi társadalmat folyton izgatottságban tartó *revanche-eszmével*, a XX. század felvilágosultságát az ő földjén az egyházzal szemben is érvényre kell juttatnia.

Erthető, hogy a küzdő politikai pártoknak kellemesebb a helyzetük, mint ily parázsfészekben az elnöknek s nem csoda, ha örömmel látja elévülni elnöki mandátumát.

Franciaország Algécirasban vereséget szenvedett már akkor is, mikor az ottani tárgyalásokon nem ő viszi a vezérszerepet. Diplomáciai vereséget fog szenvedni a konferencia eredményéből is, s akár *Fallieres* lesz az elnök, akár más, az a nap, mely a megválasztatása győzelmét fogja jelenteni, egy fontos politikai kudarcra kezdeti meg vele az elnöki működését.

Amíg a politikusok feszült figyelemmel tekintenek Algéciras felé, s míg a franciák heves választási harcban izzadnak, Amerikában *Franklin Benjamin* emlékét egyengettű örömmel ünneplik meg.

A nagy államalkotó politikus, tudós és emberbarát kétszázéves jubileuma osztatlan rokonérzést fakaszt az egész művelt világ lelkében, éppen most, mikor az ő nagyszerű alkotása, az ifjúerőtől duzzadó Egyesült Államok, már túlszárnyalta a világ vezetésében az elvénhedt, még mindig csak konferenciázgató Európát.

Katonai uralom. Szegedről jelentik: Egy tekintélyes szegedi ügyvéd tegnap nagyobb társaság előtt érdekes kijelentést tett arról: hogyan készíti elő a kormány a katonai uralmat. Az ügyvéd elmondta, hogy egyik sógora a közös hadseregben szolgált, mint főhadnagy. Évekkel ezelőtt törvénytörési jegyző volt, de mint tartalékos hadnagy a hadsereg szolgálatába állott s most is ott van. A főhadnagy elmondta, hogy őt és még néhány tisztet az ezredükből több felfüggesztett főszolgabíró helyére designálták *március 1-re*. A főhadnagy állítása szerint a közös hadseregnek jogvédett tisztjeit kiválasztják, hogy a közel jövőben közigazgatási állásokba helyezzek.

Lettere dalla città.

Fiume ch in ogni tempo e con ogni dimostrazione ha espresso il suo grande amore alla libertà, che provò essa pure, allorché era stata violentemente strappata all'Ungheria, le umilianti amarezze di una soggezione ad un regime che aveva parecchio del despotismo; Fiume non poteva non unirsi all'entusiasmo di ammirazione, a manifestazioni di gioia fraterna onde tutto il mondo saluta la resurrezione, sebbene lenta, sebbene sanguinosissima, a libertà di un popolo grande, tenuto da secoli in un servaggio abominabile.

■ Ciascun popolo ha ottenuto il riconoscimento dei suoi diritti; in ogni paese l'uomo ha riacquisito la sua dignità di essere libero nel pensiero e, nel limite del popolo stesso sognato, nell'azione, mercede soltanto l'eroico martirio dei suoi fratelli, i quali sollevandosi contro la tirannia, imposero ai despota o

di mutare sistema o di abbandonare un potere di cui facevano uso indegno e crudele.

Il despotismo più feroce, lo schiavitù più mortificante si mantengono fino a ieri, tenaci quasi invincibili nella sventuratissima Russia; ove una milizia educata dalla nascita dei suoi componenti alla repressione più atroce d'ogni moto accennante a libertà, sosteneva il tiranno che voleva il suo popolo ognora mancipio della ignoranza e della superstizione e condannava a morte, o ad un'esistenza vicenda d'indicibili torture, tutti coloro che non si piegassero, incondizionatamente sommessi ad un dominio intollerabile da uomini che hanno pur un barlume di coscienza del proprio diritto.

Ma anche in Russia finalmente va trionfando la santa libertà, che la nazione, mirabilmente concorde, esige. La lotta ch'essa deve sostenere è spaventevolmente difficile e richiede vittime senza fine; ma ormai la rivendicazione è cominciata ed il despotismo è già venuto a patti, e senza dubbio dovrà cadere, dovrà capitolare.

I moti che segnarono la serie di rivolte, non ancora finite, cominciarono il 22 gennaio dell'anno passato. Fu quella una dimostrazione pacifica; migliaia di uomini in file serrate, si recavano all'autocrazia a chiederle di concedere al suo popolo ragionevole libertà. Ma ecco i pretoriani esosi farsi innanzi; ecco cadere morti a centinaia, dilaniati, mutilati, i coraggiosi, illusi che il tiranno fosse capace di sensi nobili e generosi.

Ma quel sangue, quelle torture non furono vani; una santa indignazione scosse tutto il popolo e lo spinse disperato a ribellione. Il despota cedette e ora sta inaugurandosi in Russia un regime che sa almeno di costituzionale e che condurrà infallibilmente ad un regime liberale.

I socialisti di Fiume, che come quelli di ogni paese — bisogna pur confessarlo, anche se non si accettano tutti i principi del socialismo — sono i primi a porsi nella lotta a favore di ogni causa giusta e santa, si propongono, come annuncio il vostro giornale, a commemorare nobilmente i martiri russi del 22 gennaio 1905 ed il loro proposito non può ch'essere accolto con plauso da ogni uomo che non abbia natura di schiavo.

E certo che la commemorazione riuscirà degno omaggio alla memoria degli eroi che diedero il primo impulso all'azione che porterà la Russia a redenzione.

Szerb hang a vámunioról. Belgrádból nagyon érdekes hírtörölnak a ma reggeli lapok a szerb-bolgár vámunior történetéről. E szerint az unió csak úgy lón bevégzett dolog, mikor a magyar válság alkudozásai során a múlt évben *Ferencz József* elvileg beleegyezett Magyarország önálló vámterületébe. A szerbek örömmel kötötték meg ekkor Bulgáriával a vámszer-

ződést, mert azt remélték, hogy ugyanilyen szerződést köthetnek a felszabadult Magyarországgal is. Szerbia biztosítani akarta Magyarország iparának és kereskedelmének a balkáni piacot. Szerbiát nagy család érte, amikor Bócsben az ígéretet visszavonták. Amikor a szerb-bolgár vámunio napvilágra jött, a szerb kormány hajlandó volt a szerződést módosítani. Magyarország érdekében. Goluchovszki ezt tudta is, de nem tekintette jóakarotnak, hanem azt gondolta, hogy Szerbia megijedt; s hogy magát rehabilitálja, hallatlan tenyegedőzést vitt végbe s le akarta alázni Szerbiát. A szerb közvélemény eleinte el akarta ejteni a vámuniot, de mikor látta Goluchovszki kihívó magatartását, frontot változtatott és a kormány mellé csatlakozott. Ha tehát a kérdést békésen megoldani nem lehet, akkor ennek okát is Bécs magatartásában kell keresni.

Belgrádból különben ma azt sürönyzik, hogy Szerbiában általános a hit, hogy Ausztria-Magyarország engedni fog merev magatartásából, mivel nem akarhatja, hogy a szerb-bolgár egész kereskedelmi terület elvesszen ipara számára. — **Bécsből** egy mai távirat már tényleg ily engedékeny hangulatról beszél. *Goluchovszki* ugyanis utasította volna a monarchia szerbiai és bulgáriai ügyvivőit, jelentsék ki, hogy Magyarország-Ausztria csak egyes részletek módosítását, nem az egész vámunio elejétét követeli.

ALGECIRAS.

A tizedrendű kikötőváros egyszerű halásznépe valószínűleg javában bánészkodik a sok fényes ruhájú diplomata, a kiket közük a világ minden tájáról külön vonatok hoztak, hogy ez apró spanyol fészékben üsenek egyen egy nagy darázs-fészket: a marokkói kérdést.

A örökországi flottatüntetés után a diplomatáknak ez a legfigyelemreméltóbb működése. Franciaország körmei közül kiragadva a rendelkezési jogot, Marokkó felől a nagyhatalmak akarnak határozni, nehogy az egész a kardig elmérgesedjék, a német és francia vitázó felek közt.

Marokkó birtokait eredetileg a spanyol királyság aspirált. Mióta a gótok utódai kiverték Hispániából az arab kalifákat, s véget vetettek a középkor nagy mör birodalmának, Spanyolország szívesen ráterve volna a kezét a kalifátus észak-afrikai tartományaira.

Az utolsó francia királyok a múlt század felében egy merész diverzióval elebe vágta a spanyoloknak: elfoglalták Algirt és utódok lettek az afrikai gyarmatpolitika területén a többi Európa számára.

A szedán katasztrófa után a francia nemzet s káig letargiába látszott elmerülni, s ez időt a többi Európa gyarmatpolitikai hódítárokra használta fel Afrika hozzáférhető részekben. Akkor ragadta magához a gyeploket Anglia Egyiptomban. Sőt megmozdult Olaszország is, hogy Abessziniá mentén nagyobb birtokot hasitson ki magának s onnan terjeszkedjék lassan vágyainak afrikai célponja: Tripolisz és Tunis felé.

E mozgalmak a francia köztársaságot arra kényszerítették, hogy egy újabb diverz óval ehódítsa az olaszok orra elől Marokkót.

net vezetését is. 1883. februárban
lott, mert a szenátus leszavazta
rvénjavaslatát. Novemberben a-
már ismét közoktatásiügyi mi